

vetelser eller sammen med dem vilde komme til at slaa noget Saadant fast, som at der her er særlige Omstændigheder til Stede, saa at Reglen — jeg forudtætter, at man vil finde det nødvendigt at gaa til den Regel, at der skal gives et Tilskud ud over, hvad Statskassen giver — ikke gjøres gjældende paa den her foreligende Bane, men derimod f. Ex. paa den anden, saa vil jeg sige, at det skal jeg ikke nærmere gaa ind paa. Jeg kan ikke indse, at der er en særlig Grund dertil, men jeg indrømmer, at den Forskjel, som den ærede Minister har gjort med Hensyn til disse to Forslag, er ikke nær saa grel og uretfærdig, som Forskjellen mellem tidligere Forslag har været; thi der forlanges dog kun for Høbro-Løgstørbanen 50,000 Kr. pr. Banemil, og der har tidligere været forlangt 80,000 Kr., ja i et enkelt Tilfælde endog 90,000 Kr. pr. Mil, nemlig ved Ålsens-Tommerup-Banen. Forskjellen her er ikke saa grel, og jeg kan jo nok sætte mig ind i, at det vilde være for hurtigt et Spring til den lige Retfærdighed, om den ærede Minister paa samme Dag havde kunnet forelægge i Landstinget to Forslag, et, der gjaldt Sjælland, og et andet, der gjaldt Sylland, hvori den samme Retfærdighedens Aand raadede. Hvad den ene Provinnds angaar, er der mange Interesser, som spille en Rolle; der er rige og velhavende Egne og stærke sociale Kræfter, som gjøre deres Indflydelse gjældende, hvorimod det i den anden Provinnds gjælder en fattigere Egn og for det meste Smaabønder, som ikke kunne trykke saa stærkt paa, som det gjælder om. Man maa derfor ikke undre sig over at se i disse to Forslag noget forskjellige Principer anvendte. Det skal jeg imidlertid ikke særlig opholde mig ved. Derimod kan jeg ikke sige Andet end, at iøvrigt har Lovforslagets Forhandling i Landstinget tiltalt mig, navnlig hvad den forandrede Stikfælde af Lovforslaget angaar, og jeg vil sige, at jeg, naar jeg tænker mig at skulle være speciel Talsmand overfor disse Egne, ikke lægger stor Vægt paa, om de komme til at betale et vist Bidrag til denne Bane eller ei. De gav nok Bidraget, naar de kunde faae Banen. Men Behandlingen har tiltalt mig, forsaavidt nemlig man ikke har villet anlægge Banen i denne Egn uden at tænke paa Skjelsfjør. Vilde man have anlagt en Bane i denne Egn uden en Stikbane til Skjelsfjør, naar en saadan ønskedes af Skjelsfjør By og Omegn, vilde man have baaret sig ad som i flere andre Tilfælde, nemlig øvet den Uretfærdighed at have trukket en betydelig Del af Skjelsfjør Dpland fra denne By og lagt det til en anden, uden at Skjelsfjør var sat i Stand til under

nogetlunde lige Vilkaar at kunne konkurrere. Dette vilde have været saa meget mere forsæstelig, som Skjelsfjør og Omegn er ei Samlingssted for en Næringsvei, som er under Udvikling her i Landet og vil komme i en endnu stærkere, nemlig Jisseriet, og forsaavidt er jeg ogsaa glad ved, at Banen finder Afgang til Nyten. Hvorvidt ellers Linien er heldig eller ikke, skal jeg ikke nærmere indlade mig paa. Med Hensyn til dette Jisserispørgsmaal vil jeg sige, at man blandt de Baner, jeg har nævnt, vil finde flere, særlig stigende til, at man bør opfylde Egnens almindelige Trang og tillige naae til Jisseristederne. Og det er et Led i en Hovedbestrægtning. Det er nemlig bekjendt, at Jernbanerne i de sidste Par Aar have befordret 50 pCt. mere Jist ud af Landet end før, og der er ingen Tvivl om, at dersom vi hjælpe i den Retning — og ogsaa i andre Retninger — paa Jisseriet, vil dette have en stor Fremtid for sig her i Landet. Dette er ikke blot begrundet i Jernbanevæsenets Udvikling, men ogsaa særlig i Søfartens Defadence. Der er ved Seilskibsfartens Indskrænkning blevet saa mange Hænder ledige, som naturlig ere henviste til Søen, at det er billigt og rimeligt, at man, naar Omstændighederne tillade det, kommer denne Næringsvei imøde, saa at den maaske kan faae en rig Opblomstring her, hvor Forholdene i saa høi Grad tale derfor. Jeg skal altsaa ikke modsætte mig, at Staten, Ijendt den har et saa stort aarligt Tab paa sine Baner, gaar videre med Anlæg af saadanne, enten mod et passende og retfærdigt Tilskud eller uden et saadant.

Jeg skal ikke særlig gaa ind paa noget Forslag om denne Sags Behandlingsmaade og endelige Afgjørelse; men det, jeg maa ønske, er, at vi, naar vi optage til Forhandling Jernbanevæsenet, hvis pekuniære Betydning for Statskassen og derved for Skatteyderne vi fuldt ud føle, og hvis indirekte Betydning for Samfundets Udvikling vi i ligesaa høi Grad indse, maatte faae som Udbytte af Forhandlingen ikke blot en eller anden Lov, men en Fastslaaen af Hovedgrundtrækkene for den fremtidige Udvikling af vort Jernbanevæsen. Saa at vi, hvor meget vi end ellers kunne være uenige om i disse Spørgsmaal, dog ere enige om Følgende, som jeg nu til Slutning skal gjentage. For det Første anlægges Staten herefter, d. v. s. som Hovedregel, Banerne og driver dem. For det Andet: forsaavidt der skal hves kommunale Tilskud — jeg nævner ikke de private, fordi jeg ikke ønsker, at Private skulle tilkjøbe sig en Retning af Banerne, som ikke